

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 221.182 van 25 oktober 2012
in de zaak A. 199.782/VII-38.057.**

In zake : Stien LOYENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart De Becker
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Loofstraat 39
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de
Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dirk Abbeloos
kantoor houdend te 9200 Dendermonde
Noordlaan 82-84
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij :
Kris COENEGRACHTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Koen Van Wynsberge
kantoor houdend te 3000 Leuven
Diestsevest 113
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 8 april 2011, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 3 februari 2011 waarbij het beroep tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Limburg van 1 april 2010, houdende het verlenen aan Chris Coenegrachts van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en

veranderen van een varkenshouderij, gelegen aan de Maastrichtersteenweg 69 te Riemst, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 215.727 van 13 oktober 2011 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit ingewilligd.

De verwerende partij heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 8 december 2011. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekster heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2012.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bart De Becker, die verschijnt voor de verzoekster, advocaat Patrick Vandendael, die loco advocaat Dirk Abbeloos verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Koen Van Wynsberge, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De tussenkomende partij exploiteert een varkensbedrijf aan de Maastrichtersteenweg 69 te Riemst. De verzoekster is omwonende van de inrichting.

3.2. Op 17 november 2009 dient de exploitant een milieuvergunningsaanvraag in strekkende tot de hernieuwing en verandering van de varkenshouderij.

3.3. Tijdens het openbaar onderzoek dient een aantal omwonenden, waaronder de verzoekster, een collectief bezwaarschrift in.

3.4. Bij besluit van 1 april 2010 willicht de deputatie van de provincie Limburg de aanvraag in. Het voorwerp van de verleende milieuvergunning omvat :

- 4 stallen met plaatsen voor 1.990 varkens ouder dan 10 weken waarvan 1.990 andere varkens (vleesvarkens);
- het stallen van een 10-tal landbouwvoertuigen;
- de opslag van 10.000 liter mazout in een ondergrondse dubbelwandige houder;
- de opslag van 300 liter motorolie in vaten;

- de opslag van 200 kg fytoproducten (sproeistoffen) in kleinverpakking tot maximaal 25 kg;
- opslagplaatsen voor dierlijke mest met een totale capaciteit van 1.981 m³ waarvan 1.981 m³ mengmest;
- een grondwaterwinning bestaande uit 1 put met een diepte van 42 meter waaruit maximum 16 m³/dag en 4.800 m³/jaar grondwater onttrokken wordt uit de freatische watervoerende laag van de Krijt Aquifer (hcov-code 1100) met als bestemming : de drinkwatervoorziening van de dieren, huishoudelijk gebruik, het reinigen van de stallen en de aanmaak van gewasbeschermingsmiddelen.

3.5. Tegen voormelde beslissing stelt de verzoekster samen met een aantal andere buurtbewoners bestuurlijk beroep in bij de Vlaamse minister van Leefmilieu.

3.6. In het kader van de beroepsprocedure worden een aantal adviezen uitgebracht :

- a) het advies van 8 juni 2010 van de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid is gunstig over de aanvraag;
- b) de afdeling Operationeel Waterbeheer adviseert op 16 juni 2010 gunstig over de aangevraagde grondwaterwinning;
- c) op 25 juni 2010 brengt de afdeling Milieuvergunningen een ongunstig advies uit omdat de hinder en de risico's van de gevraagde exploitatie niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;
- d) de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie stelt in haar advies van 6 juli 2010 voor om het beroep gegrond te verklaren, de beroepen beslissing op te heffen en de gevraagde vergunning te weigeren. In dat advies worden de "risico's voor de externe veiligheid, hinder, effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens" als volgt beoordeeld :

"Overwegende dat de onderhavige milieuvergunningsaanvraag de uitbreiding betreft van een varkenshouderij; dat het bedrijf momenteel vergund is voor 1320 varkens ouder dan 10 weken (3 beren, 165 zeugen en 1152 andere varkens); dat men met de aanvraag een reorganisatie beoogt tot een bedrijf vergund voor het houden van 1990 andere varkens; dat de verandering voorzien

is binnen de bestaande stallen; dat de zeugenplaatsen en plaatsen voor beren en jonge zeugen verdwijnen en worden vervangen door plaatsen voor andere varkens; dat volgens de aanvraag deze verandering gepaard gaat met een belangrijke investering (omvormen zeugenstallen naar vleesvarkensstallen) en dat daarom eveneens een vroegtijdige hernieuwing van de milieuvergunning wordt aangevraagd;

Overwegende dat de vergunning werd verleend in eerste aanleg; dat hiertegen beroep werd aangetekend door buurtbewoners; dat het beroepschrift door 15 personen ondertekend werd; dat de bezwaren in hoofdzaak gericht zijn op de onaanvaardbare luchtkwaliteit (geur, ammoniak, stof) ter hoogte van de woningen; dat de omwonenden vooral last hebben van de onaanvaardbare geurhinder en tevens vrezen voor hun gezondheid als gevolg van de grote stoffen ammoniakemissies; dat de omwonenden dit wijten aan de nabijheid van het bedrijf en het feit dat ze in de meest ongunstige windrichting gelegen zijn; dat ze tevens aangeven dat de geurhinder sinds 1992 is toegenomen overeenkomstig de doorgevoerde uitbreidingen en momenteel zeer ernstig te noemen is; dat deze hinder in het verleden reeds aanleiding heeft gegeven tot klachten maar dat de exploitant intussen geen verbeteringen noch veranderingen heeft aangebracht; dat tenslotte wordt aangegeven dat bij een vorige uitbreiding in 1995 (van 876 naar 1.320 varkens) de vergunning werd geweigerd door de deputatie maar door de toenmalige minister in beroep alsnog werd vergund; dat er toen al vragen rezen omtrent de verenigbaarheid van de inrichting met de omgeving, terwijl er nu nog eens een significante uitbreiding komt (van 1320 naar 1990 varkens);

Overwegende dat de inrichting gelegen is op 15 meter van een woongebied met landelijk karakter; dat er in een straal van 100 meter 6 woningen zijn gelegen; dat deze in de meest ongunstige windrichting zijn gelegen; dat de inrichting heel ongunstig gelegen is ten opzichte van het woongebied en dat hiermee rekening moet worden gehouden bij de evaluatie van de uitbreiding; dat gezien de preciaire ligging en de voorgeschiedenis van het bedrijf de klachten van de buurtbewoners heel ernstig moeten worden genomen; dat dezelfde klachten ook geuit werden tijdens het openbaar onderzoek van de vorige uitbreiding in 1995;

Overwegende dat het bovenstaande aantoont dat de inrichting zowel in de huidige als in de vroegere situatie (voor de uitbreiding in 1996) ernstige geurhinder oplevert; dat het ook niet opportuun is dat deze inrichting nog eens gevoelig zou uitbreiden met 670 mestvarkens in de buurt van de nabijgelegen woningen; dat er door de exploitant, zowel nu als in 1995, bovendien geen milderende maatregelen werden voorgesteld om de uitbreiding te compenseren en dat de stallen zich nog altijd in dezelfde staat bevinden als toen er slechts 876 varkens in gehuisvest waren; dat dit een onaanvaardbare uitbreiding van de al in de oorspronkelijke situatie vastgestelde geurhinder met zich meebrengt;

Overwegende dat tijdens een plaatsbezoek op 18 juni 2010 door een vertegenwoordiger van de afdeling Milieuvergunningen geurhinder werd vastgesteld langsheen de dichtstbijzijnde woningen van het woongebied met landelijk karakter, waaronder de woning van de beroepindiener en woningen van de andere omwonenden; dat ook binnen in het huis van één van de beroepindieners geurhinder werd vastgesteld (het was warm weer en de ramen stonden open);

Overwegende dat de exploitant nergens heeft kunnen aantonen dat de geurhinder in de huidige of toekomstige situatie tot een aanvaardbaar niveau zal kunnen beperkt worden; dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat zowel de uitbreiding alsook de daarmee gepaard gaande vroegtijdige hernieuwing te weigeren".

3.7. Op 3 februari 2011 neemt de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het thans bestreden besluit. Het bestuurlijk beroep tegen de door de deputatie verleende vergunning wordt deels gegrond verklaard. Het vergunde aantal dierplaatsen wordt teruggebracht tot "3 stallen met plaatsen voor 1.840 varkens ouder dan 10 weken waarvan 1.840 andere varkens". Daarnaast worden de volgende bijzondere exploitatievoorwaarden toegevoegd :

- "- in stal 4 wordt het mestgedrag van de varkens gestuurd door het plaatsen van noppen op het roostergedeelte van de vloer;
- de exploitant zorgt voor een groenscherm van minstens 5 m breed rondom de inrichting; dit wordt aangeplant tijdens het eerstvolgende plantseizoen en moet bestaan uit streekeigen laag- en hoogstammige dichtgroeïende gewassen".

Het bestreden besluit is als volgt gemotiveerd :

"Gelet op de ligging van de inrichting in een agrarisch gebied volgens het gewestplan 'Sint-Truiden - Tongeren', vastgesteld bij koninklijk besluit van 5 april 1977;

Overwegende dat de exploitatie van de inrichting vanuit stedenbouwkundig en ruimtelijk oogpunt verenigbaar is met de toepasselijke ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften;

Overwegende dat de onderhavige milieuvergunningsaanvraag de uitbreiding betreft van een varkenshouderij; dat het bedrijf momenteel vergund is voor 1320 varkens ouder dan 10 weken (3 beren, 165 zeugen en 1152 andere varkens); dat men met de aanvraag een reorganisatie beoogt tot een bedrijf vergund voor het houden van 1990 andere varkens; dat de verandering voorzien is binnen de bestaande stallen; dat de zeugenplaatsen en plaatsen voor beren en jonge zeugen verdwijnen en worden vervangen door plaatsen voor andere varkens; dat volgens de aanvraag deze verandering gepaard gaat met een belangrijke investering (omvormen zeugenstallen naar vleesvarkenstallen) en dat daarom eveneens een vroegtijdige hernieuwing van de milieuvergunning wordt aangevraagd;

Overwegende dat de vergunning werd verleend in eerste aanleg; dat hiertegen beroep werd aangetekend door buurtbewoners; dat het beroepschrift door 15 personen ondertekend werd; dat de bezwaren in hoofdzaak gericht zijn op de onaanvaardbare geurhinder en tevens vrezes voor hun gezondheid als gevolg van de grote stof- en ammoniakemissies; dat de omwonenden dit wijten

aan de nabijheid van het bedrijf en het feit dat ze in de meest ongunstige windrichting gelegen zijn;

Overwegende dat de inrichting gelegen is op 15 meter van een woongebied met landelijk karakter; dat er in een straal van 100 meter 6 woningen zijn gelegen; dat deze in de ongunstige windrichting zijn gelegen; dat de inrichting ongunstig gelegen is ten opzichte van het woongebied en dat hiermee rekening moet worden gehouden bij de evaluatie van de uitbreiding; dat in een straal van circa 300 meter 24 woningen zijn gelegen; dat 4 woningen hiervan beroep hebben ingediend;

Overwegende dat tijdens een plaatsbezoek op 18 juni 2010 door een vertegenwoordiger van de afdeling Milieuvergunningen geurhinder werd vastgesteld langsheen de dichtstbijzijnde woningen van het woongebied met landelijk karakter, waaronder de woning van de beroepindiener en woningen van de andere omwonenden; dat ook binnen in het huis van één van de beroepindieners geurhinder werd vastgesteld (het was warm weer en de ramen stonden open);

Overwegende dat de exploitant in de aanvraag nergens heeft kunnen aantonen dat de geurhinder in de huidige of toekomstige situatie tot een aanvaardbaar niveau zal kunnen beperkt worden;

Overwegende dat de exploitant in een bijkomende nota een aantal maatregelen voorstelt om de geurhinder te beperken; dat wordt voorgesteld om stal 2 uit gebruik te nemen wat neerkomt op een vermindering van 150 andere varkens; dat in stal 4 (plaats voor 624 andere varkens) het mestgedrag van de varkens zal gestuurd worden door het plaatsen van noppen op het roostergedeelte van de vloer; dat op die manier meer mest gemaakt wordt op het roostergedeelte van de vloer; dat hierdoor de hokbevuiling en bijkomend de ammoniak- en geuremissie verminderd wordt; dat de exploitant verder voorstelt om het groenscherm te laten doorgroeien tot een bomenrij met struiken om op die manier geur, stof en ammoniak weg te filteren; dat ten slotte de exploitant de kokers met pet op stal 4 heeft vervangen door kokers zonder pet;

Overwegende dat het enerzijds gaat om een relatief kleine uitbreiding met 520 varkens (28%) in bestaande stallen en anderzijds het feit dat de exploitant bijkomende geur beperkende maatregelen zal treffen, de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt;

Overwegende dat gesteld kan worden dat de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt".

IV. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunt van de partijen

4. In een eerste middel roept de verzoekster de schending in van artikel 30bis, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna : Vlarem I), van de formele motiveringsplicht zoals vervat in de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna : motiveringswet) en in artikel 52, 3°, b), van Vlarem I en van de beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

In een eerste onderdeel van het middel voert zij aan dat uit artikel 30bis van Vlarem I, artikel 4.1.3.2 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlarem II) en artikel 22, tweede lid, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna : milieuvergunningsdecreet) kan worden afgeleid dat een exploitatie geen hinder mag veroorzaken naar de buurt toe. Zij stelt dat ondanks de ongunstige adviezen van de afdeling Milieuvergunningen en van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie en het feit dat ter plaatse door de betrokken diensten geurhinder werd vastgesteld, de verwerende partij de vergunning toch heeft verleend op grond van een bijkomende nota, hoewel ze zelf tot het besluit kwam dat er geurhinder bestaat en dat de exploitant in de aanvraag niet aantoont dat de geurhinder kan of zal beperkt worden. De verzoekster betoogt dat de verwerende partij op geen enkele wijze heeft nagegaan of de door de exploitant voorgestelde maatregelen een oplossing zullen bieden voor de geurhinder, dat slechts twee bijzondere vergunningsvoorwaarden worden opgelegd en dat geen enkele studie is verricht naar de effectiviteit van de

voorgestelde maatregelen. Bijgevolg acht de verzoekster het rechtszekerheidsbeginsel en artikel 30bis van Vlare I geschonden.

In een tweede onderdeel van het middel voert de verzoekster aan dat de motivering van het bestreden besluit ondeugdelijk is en zowel de materiële als de formele motiveringsplicht geschonden zijn, doordat de verwerende partij tot de conclusie komt "dat de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt", door zich louter te baseren op aanvullende en niet bewezen feiten, zonder in te gaan op de ongunstige adviezen van de afdeling Milieuvergunningen en van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie en zonder na te gaan of de door de exploitant voorgestelde maatregelen een oplossing kunnen bieden voor de geurhinder, hoewel de verwerende partij nochtans zelf tot het besluit kwam dat er sprake is van geurhinder en dat de exploitant in de aanvraag niet aantoonde dat de geurhinder kan of zal beperkt worden. Voorts betoogt de verzoekster dat de motivering van het bestreden besluit, voor zover er sprake is van "een relatief kleine uitbreiding" van de inrichting, feitelijk onjuist en tegenstrijdig is, aangezien er een toename is met bijna 40 procent (van 1.320 naar 1.840 varkens) en de verwerende partij zelf erkent dat er sprake is van een "belangrijke verandering" van de inrichting, hetgeen noodzakelijk is om de vroegtijdige hernieuwing van de vergunning te verantwoorden. Ook het zorgvuldigheidsbeginsel acht de verzoekster geschonden, daar de ongedocumenteerde beweringen van de aanvrager zonder verder onderzoek worden aangenomen. De verzoekster besluit dat de verwerende partij twee motieven heeft ingeroepen ter verantwoording van het afleveren van de vergunning, met name de beperkte uitbreiding van de inrichting en de verklaring van de exploitant dat hij geurbeperkende maatregelen zal nemen, waarbij het eerste motief foutief en intern tegenstrijdig is en het tweede motief niet op feiten of studies steunt en geen enkele garantie biedt.

5. De verwerende partij antwoordt dat de varkenshouderij, welke bedrijvigheid onvermijdelijk met geurhinder gepaard gaat, gelegen is in agrarisch gebied en in overeenstemming is met de bestemmingsvoorschriften, dat de verzoekster ervoor heeft gekozen om in woongebied met landelijk karakter te gaan wonen waar landbouw en wonen op gelijke voet staan en dat de tolerantiedrempel voor omwonenden hoger is voor "bestemmingseigen" activiteiten. Voorts repliceert zij dat de bij het plaatsbezoek vastgestelde geurhinder niet volstaat opdat er sprake zou zijn van overmatige hinder en dat de verzoekster er niet in slaagt aan te tonen dat de hinder die zij ondervindt ernstig of zelfs buitensporig is. De verwerende partij stelt zich de vraag welke maatregelen zij nog meer had kunnen treffen, nu zij alle mogelijke bijzondere milieuvoorwaarden heeft opgelegd teneinde de vermeende geurhinder tot een minimum te beperken, met name de vermindering van het aantal varkens, het plaatsen van noppen op het roostergedeelte van de vloer om het mestgedrag te regelen en de plaatsing van een groenscherm van minstens vijf meter breed, de exploitant tevens kokers zonder pet heeft geplaatst op alle stallen en de inrichting bovendien werd onderworpen aan de algemene milieuvoorwaarden omtrent lucht en de sectorale milieuvoorwaarden voor dieren en dierlijke mest. Volgens de verwerende partij zal de huidige situatie aanmerkelijk verbeteren door de opgelegde voorwaarden. Zij merkt ten slotte op dat niet blijkt dat door de omwonenden klacht werd ingediend wegens geurhinder.

Wat betreft de motivering van het bestreden besluit, stelt de verwerende partij dat zij haar beslissing niet louter heeft gebaseerd op de verklaring van de exploitant dat hij geurbeperkende maatregelen zal nemen, maar benadrukt zij dat de milieuvergunning verleend werd mits het opleggen van strikte algemene, sectorale en bijzondere milieuvoorwaarden waarvan de naleving afgedwongen kan worden. Zij merkt op dat de exploitant reeds vrijwillig was overgegaan tot de plaatsing van de kokers zonder pet op alle stallen, zodat deze voorwaarde niet meer moest worden opgelegd. Wat betreft de kwalificatie van de uitbreiding als relatief klein, bevestigt zij dat het om een uitbreiding van de inrichting met 39 % gaat, maar acht zij dit motief niet doorslaggevend, vermits het aantal dieren te dezen van belang is. In zoverre de verzoekster argumenteert dat het

bestreden besluit tegenstrijdigheden bevat, werpt de verwerende partij tegen dat in de bedoelde passage enkel het standpunt van de exploitant wordt weergegeven waarbij echter geen uitspraak wordt gedaan over het milieutechnisch aspect van de aanvraag. In elk geval wordt volgens de verwerende partij niet aangetoond dat het kennelijk onredelijk is om te stellen dat het te dezen gaat om een "relatief kleine uitbreiding met 520 varkens".

6. In haar memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekster dat zij niet moet aantonen dat er sprake is van overmatige geurhinder, aangezien de verwerende partij zelf in het bestreden besluit tot de conclusie komt dat er geurhinder bestaat en dat de exploitant in de milieuvergunningsaanvraag niet aantoont dat de geurhinder kan of zal beperkt worden. De verzoekster stelt dat de verwerende partij er in het bestreden besluit van uitgaat dat aan de eisen van titel II van Vlarem zal worden voldaan, louter op basis van de voorgestelde maatregelen in de aanvullende en niet met bewezen feiten of concrete studies onderbouwde nota van de exploitant en dat de verwerende partij daarbij de ongunstige adviezen van de afdeling Milieuvergunningen en van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie negeert en geen eigen onderzoek voert omtrent de voorgestelde maatregelen. De verzoekster verwijst naar het schorsingsarrest nr. 215.727 van 13 oktober 2011 waarin wordt vastgesteld dat niet is aangetoond dat de maatregelen, vervat in de bijzondere vergunningsvoorwaarden, garanderen dat de hinder door de exploitatie tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt. Volgens de verzoekster had de verwerende partij de milieuvergunning moeten weigeren op grond van het bepaalde van artikel 30bis van Vlarem I.

7. De tussenkomende partij betwist het uitgangspunt van de verzoekster dat de inrichting geen hinder mag veroorzaken. Zij zet uiteen dat de milieuzorgplicht vervat in artikel 22 van het milieuvergunningsdecreet erop gericht is hinder naar de omgeving toe te beperken, wat betekent dat abnormale hinder moet worden vermeden, waaronder het Grondwettelijk Hof verstaat "hinder die niet valt binnen de grenzen van wat een redelijk mens in dezelfde omstandigheden dient te aanvaarden als normale hinder ten gevolge van de ligging

ten opzichte van de inrichting die aan de oorsprong van de hinder ligt". Wat betreft de vaststelling van geurhinder door de adviesverlenende ambtenaar van de afdeling Milieuvergunningen tijdens zijn plaatsbezoek, merkt de tussenkomende partij op dat uit de vaststellingen van de betrokken ambtenaar duidelijk blijkt dat er hoogstens sprake was van een eenmalige toestand waarbij het die dag warm was en de ramen van de woning open stonden. Gelet op het eenmalig karakter van deze vaststellingen, kan er volgens haar bezwaarlijk sprake zijn van een advies van deskundigen waaruit zou blijken dat abnormale en continue hinder bestaat die de weigering van de vergunning zou verantwoorden. Zij stelt dat het bestreden besluit weliswaar afwijkt van de adviezen van de afdeling Milieuvergunningen en van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie, maar dat de verwerende partij van oordeel was dat de vergunning verleend kon worden mits het opleggen van bijkomende exploitatievoorwaarden. De ligging van verzoeksters woning in woongebied met landelijk karakter is volgens de tussenkomende partij relevant voor de beoordeling van de milieuvergunningsaanvraag, aangezien de Raad van State heeft bevestigd dat buurtbewoners een zekere hinder dienen te tolereren en dat voor buurtbewoners die ervoor hebben gekozen om te wonen in een woongebied met landelijk karakter - waar wonen en landbouw op gelijke voet staan - grenzend aan een agrarisch gebied dat in beginsel exclusief is bestemd voor agrarische of para-agrarische activiteiten, het beschermingsniveau tegen hinder uit agrarische activiteiten lager ligt dan wanneer zij zouden wonen in een gebied waar de bestemming wonen primeert. De tussenkomende partij is van mening dat de afdeling Milieuvergunningen en de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie hiermee geen rekening hebben gehouden, aangezien zij enkel verwijzen naar de eenmalige vaststelling door een ambtenaar, terwijl geen aandacht wordt besteed aan de omvang en historiek van het bedrijf (met name de kleine uitbreiding), het gegeven van eerste aanwezigheid van het bedrijf en de ligging van verzoeksters woning in een woongebied met landelijk karakter.

Voorts betoogt zij dat in de bestreden milieuvergunning, zoals vereist door artikel 30bis van Vlare I, voorwaarden worden opgenomen die garanderen dat de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt. De

tussenkomende partij wijst erop dat in de toelichtende nota die zij naar aanleiding van de hoorzitting heeft neergelegd duidelijk is aangegeven, met verwijzing naar wetenschappelijke studies, welk effect de door de verwerende partij opgelegde maatregelen hebben op de ammoniakemissie en dus op het vlak van geurreductie. Zij stelt dat de verzoekster geen gegevens aanbrengt waaruit zou blijken dat voormelde maatregelen onbetrouwbaar zijn of onvoldoende garanties inhouden. Zij besluit dat de redenen waarom wordt afgeweken van de eerder uitgebrachte "adviezen" van de Raad van State opgenomen zijn in de motieven van het bestreden besluit, zodat geen sprake is van een schending van de formele motiveringsplicht vervat in de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet en in artikel 52, 3°, b), van Vlarem I.

Beoordeling

8. De artikelen 2 en 3 van de motiveringswet verplichten de overheid in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dit op een afdoende wijze; het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

Luidens artikel 52, 3°, b), van Vlarem I omvat de uitspraak in beroep door de bevoegde Vlaamse minister "een gemotiveerde beslissing over de aanspraken en bezwaren die door de indiener(s) van het beroep werden gesteld".

9. De redengeving van een beslissing over een milieuvergunningsaanvraag moet des te concreter en preciezer zijn wanneer die beslissing afwijkt van een voorafgaand advies, ook al is dit niet bindend, dat op duidelijke en concrete elementen is gesteund. In een dergelijk geval mag de overheid zich niet beperken tot een niet gemotiveerd tegenspreken van het advies, maar moet zij integraal

duidelijk maken waarom zij van oordeel is de argumenten waarop de adviesverlenende instantie steunt, niet te kunnen volgen.

10. Te dezen hebben zowel de afdeling Milieuvergunningen als de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie geadviseerd om de gevraagde milieuvergunning te weigeren omdat de inrichting ernstige geurhinder teweegbrengt in het nabijgelegen woongebied met landelijk karakter en de exploitant geen waarborgen aanreikt opdat deze hinder in de toekomst tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt. In dezelfde adviezen wordt ook uitdrukkelijk gesteld dat de klachten van de buurtbewoners "heel ernstig moeten worden genomen". In dat verband wordt gewezen op de "precaire ligging" en de "voorgeschiedenis" van het bedrijf, aspecten die worden geconcretiseerd door de situering van het woongebied in de meest ongunstige windrichting en de vaststelling van geurhinder tijdens een plaatsbezoek door de afdeling Milieuvergunningen.

11. In het bestreden besluit wordt erkend dat de exploitant "in de aanvraag" niet heeft kunnen aantonen dat de geurhinder in de huidige of toekomstige situatie tot een aanvaardbaar niveau zal kunnen worden beperkt. Niettegenstaande deze vaststelling heeft de verwerende partij toch een milieuvergunning voor het houden van 1.840 varkens verleend. Daarbij hecht zij blijkbaar veel belang aan de hinderbeperkende maatregelen die de exploitant heeft voorgesteld in een "bijkomende nota".

Van het administratief dossier maakt alleen een nota deel uit die de aanvrager van de vergunning heeft neergelegd tijdens de hoorzitting van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie op 6 juli 2010. In die nota wordt onder meer gewezen op de vervanging van de oude "ventilatiekokers met pet" door "kokers zonder pet" en op de mogelijkheid om het bestaande groenscherm te laten doorgroeien zodat "de luchtstroom die richting de burens gaat, verstoord wordt". Die maatregelen hebben de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie blijkbaar niet kunnen overtuigen aangezien zij tot de conclusie komt dat "de exploitant

nergens heeft kunnen aantonen dat de geurhinder in de huidige of toekomstige situatie tot een aanvaardbaar niveau zal kunnen beperkt worden". Het bestreden besluit bevat geen enkel motief waaruit blijkt dat bedoelde maatregelen van wezenlijke invloed zijn op de teweeggebrachte geurhinder.

Voorts maakt het bestreden besluit melding van het voorstel van de exploitant om stal 2 uit gebruik te nemen en in stal 4 het mestgedrag van de varkens te sturen door het plaatsen van noppen op het roostergedeelte van de vloer. Deze maatregelen zijn niet vervat in de voormelde nota die de tussenkomenende partij op 6 juli 2010 heeft overhandigd aan de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie. Het administratief dossier dat de verwerende partij heeft neergelegd bevat alleszins geen "bijkomende" nota. De tussenkomenende partij van haar kant legt een ongedateerde én ongeadresseerde nota "dossier Coenegrachts Chris AMV/67114/1001" neer. Er ligt geen enkel bewijs voor dat de gespecialiseerde adviesverlenende instanties zich hebben kunnen uitspreken over de voorstellen ter beperking van de geurhinder die voor het eerst geformuleerd worden in de "bijkomende" nota. De Raad van State laat voorts in het midden of het mestgedrag van varkens op dwingende wijze beïnvloed kan worden door het plaatsen van noppen, hij stelt evenwel vast dat elk motief ontbreekt waarin wordt aangetoond dat de op die manier bewerkstelligde gedragswijziging, zo daarvan al sprake zou zijn, van wezenlijke invloed is op de verspreiding van geurhinder die volgens diverse adviesverlenende instanties ernstige proporties aanneemt.

De beschouwing dat het zou gaan om een "relatief kleine uitbreiding", daargelaten de juistheid van deze kwalificatie die er klaarblijkelijk toe strekt het voorwerp van de aanvraag te minimaliseren, doet niet ter zake in het licht van de adviezen waarin de adviesverlenende instanties zich eveneens ongunstig uitspreken over de verdere exploitatie van de inrichting in zijn bestaande omvang.

12. Om de uiteengezette redenen is de aanname van de verwerende partij dat, mits naleving van de opgelegde milieuvergunningsvoorwaarden, de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, niet afdoende onderbouwd.

13. Het argument dat voor de verzoekster, als bewoonster van een woongebied met landelijk karakter, een hogere tolerantiedrempel zou gelden voor agrarische hinder, doet daar niets aan af. Ook in deze gebieden, die bestemd zijn voor wonen enerzijds en voor landbouw anderzijds, dient de milieuvergunning immers geweigerd te worden wanneer de hinder de perken van het aanvaardbare overschrijdt.

Het middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 3 februari 2011 waarbij het beroep tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Limburg van 1 april 2010, houdende het verlenen aan Chris Coenegrachts van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een varkenshouderij, gelegen aan de Maastrichtersteenweg 69 te Riemst, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vijftientig oktober tweeduizend en twaalf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	waarnemend kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys